

Warszawa, dnia [•] r.

Pan [•]

PORADA PRAWNA

I. STAN FAKTYCZNY

Pan [•] zwrócił się do Kancelarii M. Szulikowski i Partnerzy (dalej „**Kancelaria**”) z pytaniem, jak wejście w życie w dniu 1 maja 2010 r. nowych regulacji prawnych na szczeblu Unii Europejskiej (dalej „**UE**”), dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego wpłynie na sytuację prawną osób prowadzących działalność gospodarczą na terytorium jednego państwa członkowskiego UE i zatrudnionych jednocześnie na terytorium drugiego państwa członkowskiego UE w zakresie obowiązku ubezpieczenia?

Z przedstawionego przez Pana [•] stanu faktycznego wynika, iż analiza przez Kancelarię ww. regulacji dotyczyć ma osób, które prowadzą działalność gospodarczą na terytorium Polski oraz są jednocześnie zatrudnione na terytorium Wielkiej Brytanii.

II. STAN PRAWNY

Dotychczas przepisy dotyczące obowiązku ubezpieczenia osób wykonujących jednocześnie pracę najemną i pracę na własny rachunek na terenie dwóch różnych państw członkowskich UE zawarte były w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r.

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.

w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. U. WE L 149 z 05.07.1971 ze zm., dalej „**Rozporządzenie nr 1408/71**”).

Dnia 1 maja 2010 zostało ono zastąpione przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L 200 z 07.06.2004 r., dalej „**Rozporządzenie nr 883/2004**”) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 (dalej „**Rozporządzenie 988/2009**”).

Z dniem 1 maja 2010 r. weszło w życie również Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 r. z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 (Dz. U. UE L 284/1 z 30.10.2009 r., dalej „**Rozporządzenie nr 987/2009**”).

a. Regulacje prawne obowiązujące do 1 maja 2010 r.

W Rozporządzeniu nr 1408/71 zasady szczególne stosowane do osób wykonujących jednocześnie pracę najemną i pracę na własny rachunek na terytoriach różnych państw członkowskich UE zostały uregulowane w art. 14c.

Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami, **osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium Wielkiej Brytanii i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium Polski podlegała zgodnie z zasadą ogólną ustawodawstwu państwa członkowskiego, na którego terytorium wykonywała pracę za wynagrodzeniem.**

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.

Rozporządzenie nr 1408/71 przewidywało ogólną zasadę, zgodnie z którą w przypadku, gdy osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego państwa członkowskiego (w przedmiotowym stanie faktycznym na terytorium Wielkiej Brytanii) i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium innego państwa członkowskiego (w przedmiotowym stanie faktycznym na terytorium Polski) podlegała ustawodawstwu państwa członkowskiego, na którego terytorium wykonywała pracę za wynagrodzeniem (w przedmiotowym stanie faktycznym podlegała więc ustawodawstwu Wielkiej Brytanii). Zatem, konsekwentnie, państwem właściwym do opłacania składek z tytułu ubezpieczenia była na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów Wielka Brytania.

Od powyższej zasady Rozporządzenie nr 1408/71 przewidywało wyjątki. Zgodnie z art. 14 c lit. b w przypadkach wymienionych w Załączniku VII, ubezpieczony podlegał ustawodawstwom dwóch państw członkowskich. Załącznik VII nie odnosił się jednakże do Wielkiej Brytanii, toteż w przypadku tego kraju, zastosowanie znajdowała ww. zasada ogólna.

b. Regulacje prawne obowiązujące od 1 maja 2010 r.

Zgodnie z art. 11 Rozporządzenia nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Wyeliminowana została zatem możliwość wystąpienia sytuacji, w której właściwe dla celów ubezpieczenia byłyby dwa państwa członkowskie.

Przypadek, w którym dochodzi do zbiegu pracy najemnej z działalnością na własny rachunek uregulowany został w art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004, zgodnie z którym **osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego,**

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.

w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku państwach członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z art. 13 ust. 1 Rozporządzenia nr 883/2004.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 1 pkt a Rozporządzenia nr 883/2004 określenie „*praca najemna*” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce.

Określenie „*działalność na własny rachunek*” oznacza zaś wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce (art. 1 b Rozporządzenia nr 883/2004).

Jak wynika z powyższych uregulowań prawnych, Rozporządzenie nr 883/2004 posługuje się nieco odmiennymi sformułowaniami niż Rozporządzenie nr 1408/71, jednakże **zasada ogólna pozostaje niezmienna tzn. w sytuacji, w której osoba wykonuje pracę najemną na terytorium Wielkiej Brytanii oraz pracę na własny rachunek na terytorium Polski, wówczas podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną (w przedmiotowym stanie faktycznym podlega ustawodawstwu Wielkiej Brytanii).**

Przedstawione przez Pana zapytanie dotyczyło osób, które prowadziły działalność gospodarczą na terytorium Polski i wykonywały pracę najemną jedynie na terytorium Wielkiej Brytanii. W związku z tym, pragniemy zwrócić Pana uwagę, iż w przypadku, gdyby osoby te oprócz zatrudnienia w Wielkiej Brytanii podjęły pracę także w innych państwach członkowskich UE, wówczas ustawodawstwo właściwe należy określić zgodnie z art. 13 ust. 1 Rozporządzenia nr 883/2004.

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.

Na podstawie powyższego przepisu, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub w kilku państwach członkowskich podlega:

- a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim lub jeżeli jest zatrudniona przez różne przedsiębiorstwa lub przez różnych pracodawców, którzy mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich; lub
- b) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności zatrudniającego ją przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli osoba ta nie wykonuje znacznej części swej pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 Rozporządzenia nr 987/2009, do celów stosowania art. 13 ust. 1 Rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która „normalnie wykonuje pracę w dwóch lub kilku państwach członkowskich” oznacza w szczególności osobę, która:

- a) wykonuje nadal pracę w jednym państwie członkowskim, równocześnie wykonuje odrębną pracę w jednym lub kilku innych państwach członkowskich, niezależnie od czasu trwania ani charakteru tej odrębnej pracy,
- b) w sposób ciągły wykonuje na zmianę kilka rodzajów pracy, z wyjątkiem pracy o charakterze marginalnym, w dwóch lub więcej państwach członkowskich, niezależnie od częstotliwości takiej zamiany czy też jej regularnego charakteru.

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.

III. PODSUMOWANIE

Przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, które zaczęły obowiązywać dnia 1 maja 2010 roku, tj. Rozporządzenie nr 883/2004, Rozporządzenie nr 987/2009 oraz Rozporządzenie nr 988/2009 nie wpływają na zmianę sytuacji prawnej osób zatrudnionych na terytorium Wielkiej Brytanii i jednocześnie prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Polski.

Nadal obowiązuje ogólna zasada, zgodnie z którą **w przypadku zbiegu pracy najemnej wykonywanej przez osobę w jednym państwie członkowskim z działalnością na własny rachunek wykonywaną w drugim państwie członkowskim, osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę najemną.**

Konsekwentnie, w analizowanym stanie faktycznym, jeżeli osoba prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski oraz jest zatrudniona na terytorium Wielkiej Brytanii, podlega ona ustawodawstwu Wielkiej Brytanii, a tym samym obowiązek opłacania składek z tytułu ubezpieczenia występuje jedynie na terytorium Wielkiej Brytanii, a na terytorium Polski jest zwolniona z tego obowiązku.

Zwracamy jednak uwagę, iż w przypadku, gdyby osoby, których dotyczyło zapytanie podjęły pracę również w innych państwach członkowskich UE (poza Wielką Brytanią), wówczas, należałoby ustalić właściwość zgodnie z zasadami określonymi w ww. art. 13 ust. 1 Rozporządzenia nr 883/2004.

W przypadku pytań, bądź wątpliwości pozostajemy do Pana dyspozycji.

Z poważaniem,

Zespół Szulikowski Online

Niniejsza przykładowa Porada Prawna ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.